

Diputat encongit

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Teodor Baró (Figueres, 1842-Malgrat, 1916) va ser diputat per Barcelona a les Corts tres vegades, els anys 1881, 1882 i 1884. Ho va ser dues. La primera el 1881, i fins al 1883, any que va deixar vacant l'escó en ser nomenat governador civil de Màlaga. I la segona, el 1884. Però també ho va ser per Orense, el 1886, i per Girona, el 1893.

Fan patater l'Émile

L'Émilie d'*El gat*, segons Quaderns Crema-Lluís Maria Todó, compra patates ("pommes de terre"), que col·loca al fons del sac, cebes, i, després de demanar el julivert, més patates: un quilo, i de les més arrugades! Pobre Émile, no recordava que ja les tenia al sac. I, a més, les vol arrugades. Que potser té demència senil? El de Simenon té el cap clar. El que demana en darrer lloc són pomes ("pommes"). El traductor de la novel·la al castellà llogat pel mateix editor, Ramón Monreal, també cau en l'error. No pas l'anterior traductora castellana, Mercedes Abad (Tusquets).

Quina festa?

El Lleó i l'Unicorn d'*A través del mirall* s'enfurismen perquè, mentre menjaven un pastís, el terrible soroll d'una repicada de timbals els ha interromput el banquet ("feast"). Segons labutxaca-Salvador Oliva, els interromp la festa.

Bofill sobrevis a Buenos Aires

L'índex dels *Dietaris* de Joan Estelrich indica que un Bofill surer, de l'Empordà, que l'autor troba a Buenos Aires el 1936 i esmenta dues vegades, és Jaume Bofill i Mates, mort el 1933.

La fressa, enfrontada al soroll

El DIEC2 manté que només podem parlar de *fressa* si el soroll és continuat. Moll ja ho va esmenar: *fressa* és sinònim de soroll, i pot ser el soroll que delata una acció, la presència d'algú, etc. També ho ha esmenat el GD62.

Surt a la llum l'exuberant producció literària de la Pírica, societat aristòcrata barcelonina del XIX

La Pírica, anota Josep M. de Sagarra a les *Memòries*, era una societat formada a mitjan segle XIX per les famílies de més anomenada de Barcelona, en la qual va fer un paper destacat un avantpassat seu, Ferran de Sagarra i de Llinàs (1802-1860). A imitació una mica niu-guerresca de les societats maçòniques, cada individu hi tenia un nom grotesc i explotava el bon humor i la innocent facècia, explica el poeta. Fa pocs mesos, els hereus de Ramon d'Alós (1885-1939), erudit i bibliògraf, van cedir el fons documental de la societat a la Biblioteca de Catalunya. Albert Rossich (Girona, 1952), estudiós del XIX, s'ha sorprès del gruix quantitatiu de textos generats per la peculiar acadèmia en l'article, que publica a *L'Avenç*, destinat a divulgar el fons, "Els papers de la Societat Pírica. Una troballa il·luminadora". Les manifestacions d'aquesta societat abastaven tots els gèneres: poesia de registre culte, prosa, teatre i periodisme, amb una gran producció de periòdics satírics.

Rossich també s'ha sorprès que un gruix tan considerable de literatura en català hagi passat inadvertit fins avui. Només una de les nou revistes conservades, *La Gateta Pírica*, consta de 42 números, amb un total de 600 pàgines, il·lustrades amb dibuixos, en molts casos de Ferran de Sagarra. El format recorda el de les publicacions satíriques il·lustrades que començaven a aparèixer a Barcelona, i sobretot a París.

Els 11 fundadors s'anomenen, com els maçons, mestres i, també com els maçons, tots tenen noms. Ben aviat se n'hi afegeixen quatre més. Completaven l'acadèmia quatre *mossús*, de categoria inferior, nom que a l'època s'aplicava popularment als francesos.

Els seus membres eren persones de famílies ben conegudes i hi trobem eclesiàstics, nobles, militars i juristes. Hi havia fins a quatre representants d'una mateixa família, com dels Delàs i dels Sagarra, i a més moltes d'aquestes famílies tenien llaços de parentiu. El nom també té influència maçònica. *Pírica* és un adjectiu format del grec que indica "focs, lluentor". Els seus membres tenien el tractament de lluents i la societat, el títol de lluentíssima. Segons Rossich, devien voler imitar la designació de "segle de les llums". Ara bé, eren conservadors, amb forts lligams eclesiàstics i simpatitzaven amb els carlins.

Pràcticament tota la literatura produïda per la societat gira al voltant de la vida interna del club, i la perspectiva és humorística. El 1847 l'acadèmia va aprovar un reglament definitiu, amb el nom Societat Pírico-billardesco-gastronomico-gimnasticogaseosa. L'objectiu de la societat era organitzar àpats, balls, disfresses, jocs, sessions musicals i teatrals, passeigs, excursions i, naturalment, acadèmies literàries.

Amb la descoberta del fons de la societat, afirma Rossich, la visió de la literatura catalana del XIX ha de ser diferent. Ja no es podrà dir que les classes elevades s'havien passat al castellà. La idea que van ser les classes populars les que van salvar la llengua durant un llarg període de renúncia a fer literatura en català es demostra ara inexacta.

Portada del número 25 de *La Gateta Pírica*, del 14 de març de 1850, il·lustrada per Ferran de Sagarra.